

ÖZET

Rinit, burun tıkanıklığı, burun akıntısı, burun kaşıntısı ve hapşırık gibi yakınmaların iki veya daha fazlası ile karakterize, alerjik ve nonalerjik etkenlerle ortaya çıkabilen, nazal mukozanın inflamatuvar bir hastalığıdır. Alerjik rinit tanısı tipik alerjik semptomlar ile tanı testleri arasındaki uyuma bağlıdır.

Bu çalışmada amaç, alerjik ve nonalerjik rinit ayırımında kullanılabilecek tanı testlerini ve rinitin yaşam kalitesi üzerine etkisini araştırmak ve böylelikle tedavi protokollerine katkı sağlamaktır. Çalışmaya Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi KBB Polikliniği'ne Temmuz 2009-Kasım 2009 tarihleri arasında burun tıkanıklığı, burun akıntısı, burun kaşıntısı ve hapşırık şikayetleriyle başvuran 16-65 yaş arası hastalarda bu dört semptomdan en az ikisi bulunanlar dahil edildi. Bunun yanı sıra alerjik belirtisi ve bulgusu olmayan sağlıklı erişkinlerden oluşan kontrol grubu oluşturuldu. Üst solunum yolu enfeksiyonu, nazal polip, aşikar deviasyon, neoplastik hastalığı olanlar, daha önce herhangi bir şekilde burunla ilgili müdahale (radyofrekans, SMR, FESS vb) geçirmiş olanlar, son bir ay içinde lokal nazal ilaç alanlar veya sistemik antihistaminik, steroid veya antidepresan ilaç tedavisi alanlar, gebeler, sistemik endokrin hastalığı olanlar, rinitis medikamentoza tanısı alanlar çalışmaya dahil edilmedi.

Tüm hastalara prick testi uygulanarak en az bir alerjene karşı pozitif yanıtı olanlar alerjik kabul edilirken, hiçbir alerjene pozitif yanıt alınamayan hastalar non-alerjik olarak gruplandırıldı. Bu şekilde 13 alerjik ve 13 non-alerjik hasta ve kontrol grubu olarak da 13 sağlıklı erişkin çalışmaya alındı.

Hastalarda rinitin yaşam kalitesi üzerine etkisi SF-36 formu ile değerlendirildi. AR ve NAR gruplarının kontrol grubuyla kıyaslandığında daha düşük fiziksel sağlık bileşeni (FSB) ortalaması olduğu gözlemlendi ve aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıydı. AR ve NAR gruplarının mental sağlık bileşeni (MSB) ortalamaları da kontrol grubundan daha düşük olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildi.

Tüm hastaların sitolojik değerlendirilmesi için nazal sürüntü örneği alındı. AR grubu ile kontrol grubunda nazal yaymalarda eozinofili saptanan olgu sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görüldü.

Periferik kan örnekleri alınarak total IgE düzeyleri saptandı. AR grubundaki hastaların total IgE düzeyleri NAR grubu ve kontrol grubu ile karşılaştırıldığında aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

Hastalarda nazal hava akımı nazal peak flowmetre ile değerlendirildi. Peak flowmetre testi ortalamaları karşılaştırıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmadı.

Hastalara sakarin testi de uygulanarak mukosilier klirens değerlendirildi. Nazal mukosilier klirens zamanı ortalaması açısından AR grubuyla kontrol grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptandı.

Astım varlığı yönünden AR grubunda 1 hastada (% 8,3) astım tanısı konulurken, NAR grubunda 2 hastada (% 15,4) astım tanısı konuldu.

Hastalara nazal lavaj uygulanarak lavaj sıvısında substance P, CGRP, VIP, endotelin, IL5 ve IgE değerleri saptanarak sağlıklı kontrol grubuyla karşılaştırıldı.

Nazal lavaj sıvısında IgE ortalamaları bakımından AR grubuyla kontrol grubu karşılaştırıldığında fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu.

Nazal lavaj sıvısında IL 5 ortalamaları bakımından AR grubuyla kontrol grubu ve NAR grubuyla kontrol grubu karşılaştırıldığında fark istatistiksel olarak anlamlı saptandı.

Nazal lavaj sıvısında VIP ortalamaları bakımından AR grubuyla kontrol grubu ve NAR grubuyla kontrol grubu karşılaştırıldığında fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu.

Nazal lavaj sıvısında Substance P, endotelin, CGRP ortalamaları bakımından gruplar birbirleriyle karşılaştırıldığında fark istatistiksel olarak anlamlı saptanmadı.

Nazal sekresyonlardaki sitokinlerin ölçümü nazal hastalıkların patogenezinde gelişen olayları saptamada en iyi metottur. Alerjik reaksiyonlarda nöropeptidlerin nazal mukozadaki etkileri ve rolleri konusunda halen bilinmeyenler mevcuttur. Bu nöropeptid ve sitokinlerin etkilerini ve biyokimyasal özelliklerini saptamak amacıyla daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.